

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Кристијан, Жарко, Ристић
Датум и место рођења	07.01.1976. Београд

Основне студије

Универзитет	Универзитет у Београду
Факултет	Економски факултет
Студијски програм	Финансије, банкарство и осигурање
Звање	Дипломирани економиста
Година уписа	1995.
Година завршетка	2002.
Просечна оцена	9,55

Магистер студије, магистарске студије

Универзитет	БК универзитет
Факултет	Факултет за менаџмент
Студијски програм	Финансијски и банкарски менаџмент
Звање	Магистар наука о менаџменту
Година уписа	2005.
Година завршетка	2009.
Просечна оцена	10,00
Научна област	Финансијски менаџмент
Наслов завршног рада	Буџетска равнотежа и економска стабилност

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет
Студијски програм	Економија, модул: Финансије и банкарство
Година уписа	2016.
Остварен број ЕСПБ бодова	120
Просечна оцена	10,00

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације	Утицај финансијске кризе на институционализацију нове архитектуре финансијске стабилности Европске уније
Име и презиме ментора, звање	др Мирјана Јемовић, доцент Економског факултета Универзитета у Нишу
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	НСВ број 8/18-01-005/18-017 од 12.06.2018. године

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна	278
Број поглавља	3
Број слика (шема, графикона)	11
Број табела	8
Број прилога	/

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	Ristić, K. & Jemović, M. (2021) Analysis of non-performing loans' determinants in the banking sector of the Republic of Serbia, <i>Ekonomске теме</i>, 59(1), ISSN 0353-8648 (eISSN 2217-3668), UDK 33(497.11). Potvrda o prihvatanju rada <i>Након финансијске дерегулације која је обележила последње две деценије 20. века банке су изгубиле монополску позицију и суочиле се са бројним конкурентима на тржишту финансијских услуга. Борећи се за свој тржишни удео, банке су почеле да одобравају кредите по релаксираним кредитним условима. Оваква њихова политика резултирала је порастом удела проблематичних, односно неперформансних кредита и у коначном утицала на повећање кредитног ризика у банкарском сектору. Рад има за циљ да кроз анализу кретања неперформансних кредита (НПЛ) у банкарском сектору Републике Србије у периоду од 2010-2019. године идентификује детерминанте које су значајно утицале на размере кредитног ризика. За потребе истраживања коришћен је векторски ауторегресиони модел (VAR), а резултати су потврдили да бруто-домаћи производ, инфлација, незапосленост, стопа приноса на укупну активу (POA), оперативна ефикасност, стопа адекватности капитала и диверзификација прихода утичу на НПЛ.</i>	M51
2	Ристић, К. & Живковић А. (2020) Оцена европског банкарског регулаторног оквира са освртом на значај за Републику Србију, <i>Банкарство</i>, 49 (3): 77-101. <i>У окриљу финансијске фрагментације унутар финансијских тржишта еврозоне, а са аспекта избијања кризе, државе чланице ЕУ прибегавале су националним интервенцијама, тиме затварајући и национална банкарска и финансијска тржишта, што је у крајњој инстанци резултирало продубљивањем и јачим структурним утемељењем кризе и њених економских и финансијских последица. Банкарска унија је, у том контексту, регулаторни и институционални одговор ЕУ након глобалне финансијске кризе, о којој су први предлози нашли место у институционалним полемикама већ од 2012. године. Финансијска стабилност се, у ширем контексту функционисања ЕУ, може тумачити и као фактор опстанка заједничке валуте и саме Европске уније, без обзира на уткане супротности и конструкциони конфликт. У раду анализирамо функционалне домете регулаторног оквира надзора банака у ЕУ, у времену петогодишње егзистенције до данашњег дана, као и ефекте и утицај који је тај оквир имао на регулаторно прилагођавање банкарског сектора Србије.</i>	M51
3	Živković, A. & Ristić, K. (2019) Analysis the functional domain of doctrinal approaches in monetary theory and policy, <i>Економика</i>, 65 (4): 53-63. <i>Генезу и развој економске и финансијске мисли карактерише некадашња а и данас врло актуелна борба и конфронтација монетариста и кејнзијанаца, њихова међусобна поларизација и дугогодишња дебата „за и против“ нових теорија, чиме се показало да теоријска и аналитичка неслагања у суштини не постоје, нарочито између водећих монетариста и кејнзијанаца. Супротстављене тезе „новац није важан“ и „само је новац важан“ преточене су, након деценијског теоријског проверавања и емпиријског тестирања, у „официјелну заједничку тезу“ „новац јесте важан“. У овом раду, приказујући генезу различитих приступа, исте не сводимо на њихову синтезу већ утврђујемо допринос оваквих полемика у циљу преиспитивања глобалних тенденција у вођењу монетарне и макроекономске политике. Генерички посматрано и светска финансијска криза утемељила је валидност оваквих преиспитивања јер су монетарна и фискална политика најпогоднији инструменти макроекономске политике управљања растом.</i>	M51
4	Ристић К., Марјановић, Н., Миличковић, М. & Кадић, З. (2020) Анализа одрживости, донети и ограничења економске политике Европске уније, <i>Одитор</i>, 6(3): 137-146 <i>Проблеми са којима се суочавају велике привреде Европе, попут Немачке и Француске, минимални привредни раст, рекордна незапосленост, прилив избеглица, мала вероватноћа привредног опоравка земаља чланица, ојачан амерички долар и појачана контрола америчких банака над свим банкарским трансакцијама широм света јесу «глобални» разлози што је све мање улагање у европске привреде. Криза јавних финансија и криза заједничке валуте евро већ годинама уназад успоравају економски раст и просперитет ЕУ.</i>	M51

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.	ДА	НЕ
--	-----------	-----------

Кандидат Кристијан Ристић (1) положио је све испите предвиђене наставним планом и програмом докторских студија Економског факултета у Нишу, (2) успешно одбранио два докторантска колоквијума презентујући резултате истраживања у вези са пријавом докторске дисертације, (3) пријавио тему докторске дисертације за коју је добијена сагласност од стране Економског факултета и Универзитета у Нишу (Одлука НСВ број 8/18-01-005/18-017 од 12.06.2018. године) и (4) објавио потребан број радова из научне области у оквиру које је урађена докторска дисертација у предвиђеним научним часописима. Као првопотписани аутор, кандидат има научни рад објављен у часопису који издаје факултет Универзитета у Нишу, као и више радова у домаћим часописима са листе Министарства надлежног за науку. Кандидат је Факултету поднео захтев за одређивање Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације, као и одговарајући број примерака урађене докторске дисертације. Имајући претходне чињенице у виду, констатујемо да кандидат Кристијан Ристић испуњава све услове за оцену и одбрану докторске дисертације предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу, Статутом Економског факултета и Стандардима и процедурама за обезбеђење квалитета у поступку уписа, организовања и завршетка докторских академских студија и израде и одбране завршног рада - докторске дисертације Економског факултета у Нишу.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Садржај докторске дисертације, поред увода, закључка и литературе чине три логички повезане целине, при чему су прве две теоријско-концептуалне природе, док је у последњој спроведено емпиријско истраживање.

У првом делу, који носи назив „Глобална финансијска криза и финансијска стабилност“, дате су уводне напомене у вези са глобалном финансијском кризом, новим геофинансијским односима у свету, као и ефектима финансијске глобализације и либерализације на финансијску стабилност. Диверзификација и константан раст финансијских трансакција имали су за исход, не само убрзани привредни раст, већ и повећан ризик од избијања међународних финансијских криза. Дерегулација банкарства, која је произвела шпекулативне мехуре у алокацији кредита на тржишту некретнина и фискална политика смањења личних и корпоративних пореза (ради подстицаја инвестиција) променили су и мисију централне банке, која је поред фокуса на макроекономску стабилност, на листи својих циљева додала и бригу о очувању финансијске

стабилности. С тим у вези, овај део дисертације даје приказ узрочно-последичних односа између финансијске глобализације, глобалне финансијске кризе и финансијске стабилности. У том смислу, финансијска стабилност сагледана је са аспекта њеног појмовног дефинисања, значаја и мерења, а посебна пажња дата је политикама за управљање системским ризиком. У поседњој целини овог дела рада указано је на специфичности управљања финансијском стабилношћу у сложенијим финансијским системима, какви су САД и ЕУ.

Институционална криза и изазови финансијске стабилности Европске уније предмет су **другог дела дисертације**. У овом делу рада најпре је дат приказ економске историје ЕУ, у смислу њеног настанка и развоја, као и различитих аспеката њеног функционисања (економски, фискални, монетарни). Посебна пажња посвећена је оцени институционалног оквира за очување финансијске стабилности ЕУ у амбијенту глобалне финансијске кризе. Сложеност финансијског система ЕУ у коме ЕЦБ има наднационални ауторитет у спровођењу монетарне политике, а ограничени капацитет када је у питању регулација и супервизија, определили су аутора да посебну пажњу посвети улози ЕЦБ и националних регулатора у очувању финансијске стабилности. Имајући у виду чињеницу да се у земљама које користе заједничку валуту „евро“ осећа различит обим и интензитет кризе, као и да су ресурси тих земаља за сузбијање кризе различити, не постоји релација између обима потребних средстава за савладавање кризе и расположивих ресурса за прибављање тих средстава за сваку земљу понаособ. Из оваквог приступа следе докази у прилог исправности хипотезе да је сам амбијент и начин на који функционише економско-финансијска политика ЕУ битно утицао на домете те политике и одрживост „пројекта ЕУ“. Неадекватан институционални оквир за очување финансијске стабилности у ЕУ, условио је да ЕЦБ прибегне увођењу нестандартних мера монетарне политике.

Последњи део дисертације под називом „*Нестандардне мере Европске централне банке, механизми надзора банкарског сектора и монетарно-фискалне контроверзе у функцији стабилности финансијског система Европске уније*“ наглашава битне предуслове за даље функционисање система јединствене валуте. Посебно је наглашено да монетарна унија и јединствена политика финансијске стабилности не могу да функционишу ако не постоји јединствена фискална политика. У том контексту, постављена је дилема да ли је могуће оптимизирати однос монетарне/фискалне/банкарске уније ако се државе чланице међусобно разликују по пореским системима, нивоима јавног дуга, буџетског дефицита, стопама привредног раста, пер-капита дохотка, структури јавних прихода и јавних расхода, стопама инфлације, каматним стопама, итд. Затим, да ли су зацртани оквири уистину довољни, или ће исти бити структурни конфликт у постизању жељене финансијске стабилизације. Ради одговора на ова и бројна друга питања спроведено је емпиријско истраживање применом модела векторске ауторегресије (VAR) како би се сагледали ефекти примене нестандартних мера монетарне политике ЕЦБ и тестирао традиционални трансмисиони механизам путем каматног канала. Резултати примењеног VAR модела потврдили су недовољну ефикасност стандардних инструмената монетарне политике, услед чега је примена нестандартних мера била неизбежна. Како су напори за успостављање банкарске уније оцењени као механизам поступања у кризи, значајан допринос дисертације огледа се у истицању потребе за увођењем новог стуба ЕУ интеграције – фискалне уније. Ипак, претходно наведене дилеме остају отворена питања.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Доказивањем истраживачких хипотеза ове докторске дисертације остварени су сви циљеви њене израде. Наиме, реализована је теоријска анализа политике финансијске стабилности, уз посебан осврт на проблеме који прате њено остварење у сложеним финансијским системима, каква је Европска унија. С обзиром да ефекат нестандартних мера у дугом року, а посебно у посткризном периоду, доноси и потенцијалне нове финансијске тензије, као и да банкарска унија функционише као механизам поступања у кризи, а не као механизам превенције криза, констатовано је да ЕЦБ таквом политиком озбиљно угрожава своју самосталност и репутацију. Иако се предлози за очување стабилности европске валуте и финансијске стабилности на подручју ЕУ крећу у правцу успостављања фискалне уније, с обзиром на различитост земаља чланица ЕУ, аутор оправдано поставља питање: Да ли су зацртани оквири уистину довољни, или ће исти бити структурни конфликт у постизању жељене финансијске стабилизације? На овај начин, целовито је испуњен примарни циљ докторске дисертације који се огледа у утврђивању утицаја финансијске кризе на институционализацију нове архитектуре финансијске стабилности Европске уније и сагледавању њеног крајњег утицаја на стабилност финансијског система ЕУ.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Актуелност теме докторске дисертације указује на значај њеног теоријског и емпиријског истраживања. Учесталост банкарских криза последњих деценија прошлог века, а посебно крајем прве деценије овог века интензивирали су забринутост надлежних тела за очување финансијске стабилности. У том смислу, допринос дисертације се најпре огледа у систематизацији знања о појму и значају финансијске стабилности, као и елементима, политикама и институцијама неопходним за њено очување. Имајући у виду да је очување финансијске стабилности посебан изазов у сложеним финансијским системима, с обзиром на различиту позиционираност монетарне и фискалне политике, посебан допринос дисертације огледа се у примени VAR модела за оцену ефикасности канала каматне стопе као стандардног канала за трансмисију монетарне политике. Полазећи од резултата VAR модела којим су стандардни инструменти монетарне политике оцењени као недовољно ефикасни, анализирани су ефекти нестандартних мера монетарне политике, као и предлози за стварање банкарске уније. Констатујући да банкарска унија функционише као механизам поступања у кризи, као и да примена нестандартних мера монетарне политике није апсолутни гарант очувања финансијске стабилности у ЕУ, значајан допринос дисертације огледа се у истицању потребе за увођењем новог стуба ЕУ интеграције – фискалне уније.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Кандидат је током процеса израде докторске дисертације показао висок степен самосталности, те можемо констатовати да је докторска дисертација резултат његовог самосталног научног рада. У прилог овој констатацији говори чињеница да је кандидат самостално дефинисао структуру докторске дисертације, циљеве истраживања и опис предмета истраживања, као и истраживачка питања - хипотезе. На основу систематизације теоријских сазнања и примене адекватног статистичког инструментаријума, кандидат је самостално спровео истраживање и формулисао аргументоване, корисне и применљиве закључке. Након обављеног истраживања, кандидат је јасно указао на постојећа ограничења као и правце будућих истраживања. Читав поменути процес праћен је уважавањем сугестија и коментара ментора и чланова Комисије.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

На основу оцене резултата истраживања, научног доприноса и значаја дисертације, као и степена остварености постављених циљева и самосталности научног рада кандидата, Комисија констатује да је докторска дисертација одговарајућег квалитета и урађена у складу са Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Економског факултета у Нишу. Комисија позитивно оцењује докторску дисертацију кандидата Кристијана Ристића под називом „Утицај финансијске кризе на институционализацију нове архитектуре финансијске стабилности Европске уније“ и предлаже Наставно-научном већу Економског факултета у Нишу да прихвати Извештај о оцени докторске дисертације и одобри њену јавну одбрану.

КОМИСИЈА

Број одлуке ННВ о именовању Комисије	НСВ број 8/18-01-003/21-025
--------------------------------------	-----------------------------

Датум именовања Комисије	22.03.2021. године
--------------------------	--------------------

Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	др Срђан Маринковић, редовни професор		
	председник		
	Економске науке, Финансије, банкарство и осигурање (Научна област)	Економски факултет у Нишу (Установа у којој је запослен)	
2.	др Мирјана Јемовић, доцент		
	ментор, члан		
	Економске науке, Финансије, банкарство и осигурање (Научна област)	Економски факултет у Нишу (Установа у којој је запослен)	
3.	др Александар Живковић, редовни професор		
	члан		
	Економске науке, Економска политика и развој – Монетарна економија и Банкарско пословање и платни промет (Научна област)	Економски факултет у Београду (Установа у којој је запослен)	

Датум и место:

У Нишу, 26.03.2021. године